

Overheid en investeerders aarzelen

Hoe hoog groeien de bananenbomen?

Begin december haalde het Leuvense biotechbedrijf ThromboGenics zomaar even 56 miljoen euro vers geld op bij de uitgifte van net geen drie miljoen nieuwe aandelen. Alsof de genetisch gemodificeerde bananenbomen tot in de hemel groeien. Zo eenvoudig is het helaas niet, zeggen zowel het VIB als een biotechnalist van KBC Securities.

Tekst: Bertin Sanders / Foto: Koen Bauters

Het VIB (Vlaams Instituut voor Biotechnologie) speelt een katalyserende rol in het Vlaamse biotechverhaal. Het faciliteert onderzoek en ontwikkeling op internationaal universitair niveau en begeleidt de start-up van biotechbedrijven. Daarnaast werkt het samen met bestaande bedrijven uit de biofarma, de agrobiotech en de voedingsindustrie. In de afgelopen vijf jaar resulteerde dit in meer dan 100 patenten en ruim 375 samenwerkingsverbanden, waarvan de helft met Vlaamse bedrijven. Het VIB zelf stelt 1.250 wetenschappers uit meer dan 60 landen te werk in onderzoekscentra van de universiteiten van Gent, Leuven, Brussel en Antwerpen.

Eén van die onderzoekscentra wordt geleid door Kevin Verstrep (35), professor biotechnologie. Verstrep studeerde af als bioingenieur aan de KU Leuven en haalde een postdoctoraat aan het MIT (Massachusetts Institute of Technology).

Verstrep: "Het aanzuigefect van het VIB en onze universiteiten is voor de Vlaamse kenniseconomie niet gering. De aanwezigheid van wetenschappers op internationaal topniveau speelt een cruciale rol in het aantrekken van bedrijven als Bayer CropScience, Yakult en Biocartis. In samenwerking met de universiteiten en investeerders zoals Aveve installeerde het VIB in Gent en in Leuven bio-incubatoren, high-techbedrijvencentra met peperdure laboratoria voor jonge biotechbedrijven."

De vijf bio-incubatoren herbergen op vandaag een twintigtal bedrijven met zo'n 500 wetenschappers en technici. In globo staat de Vlaamse biotechsector voor circa 150 bedrijven en 13.000 jobs.

Een paar jaar geleden nog leidde Verstrep aan Harvard University een onderzoeksgroep met een jaarbudget van 400.000 dollar en 9 wetenschappers en studenten. Vandaag beheert hij anderhalf miljoen euro en een interna-

tionaal team van vijftien laboranten, doctorandi, postdoctorale onderzoekers en zes masterstudenten.

"Twintig vorsers is op zich niet enorm veel. We zijn een radertje in een groter geheel. Belangrijk is de hoge rotatie: onderzoekers blijven enkele jaren en groeien door naar een andere job. Sommigen verhuizen van het labo naar de aula, anderen nemen in de industrie een topfunctie in. Zo worden gespecialiseerde wetenschappers getraind in moderne state-of-the-art technieken en denkwijzen."

Voorzichtige investeerders

Veel biotechbedrijven overleven dankzij investeerders en overheidsinitiatieven. Hoe ver zijn we van het kritische punt waarop die een stapje terug zetten? Verstrep: "De biotechsector is heel divers, wat algemene uitspraken bemoeilijkt. Een Ernst & Young studie stelt dat de beursgenoteerde biotechbedrijven vorig jaar voor de eerste keer winst maakten. Ook onze Vlaamse bedrijven bereiken hun maturiteit. Galapagos maakte vorig jaar al winst, ThromboGenics maakt zich klaar om zijn eerste product naar de markt te brengen, Movetis staat al op de markt. Ablynx heeft een grote oorlogskas om één of meer van hun vele producten in de klinische pijplijn naar de markt te brengen. Innogenetics commercialiseert een waai van diagnostische producten. Bayer CropScience verkoopt tal van nieuwe gewassen. Een indrukwekkend palmares, en dan hebben we het nog niet over de talrijke andere bedrijven, alsook de jonge startups die hun veelbelovende producten in de bio-incubatoren optimaliseren."

Professor Verstrep waarschuwt wel voor overdreven verwachtingen. "Biotech is een high risk/high yield-sector. Grote doorbraken zijn zo nieuw dat je pas bij hun implementatie weet of ze echt werken. Dat loopt soms fout, maar in het andere geval is de return fenome-

naal."

Niet alleen zijn de salarissen van Amerikaanse researchers royaler, in de States wordt ook fors geïnvesteerd in hightech. Verstrep: "Positivisme en enthousiasme zitten in de Amerikaanse pioniersgeest gebrand. Natuurlijk wordt daar niet over ijs van één nacht gegaan, wel beseften investeerders dat risico's er bij horen. Het belangrijkste is de globale balans. En zelfs al lukt het niet, je blijft een held. Je krabbelt recht, veegt het stof van je broek en begint gewoon opnieuw. De Vlaming gaat pas in zee als hij weet dat de boot niet lekken kan. Zo forceer je geen grote doorbraken. Voor de Vlaamse kenniseconomie is biotech in tijden van toenemende globale concurrentie een centrale peiler. De recente reductie in het onderzoeksbudget van de Vlaamse overheid valt niet te rechtvaardigen."

"Biotech zorgt niet enkel voor werk en welvaart. Wie een familielid of vriend heeft die lijdt aan een zware ziekte moet niet overtuigd worden van het nut van doorgedreven, duur onderzoek naar het reddende medicijn. Biotechnologie is ook voeding, dranken, biobrandstof. Als je dit alles mee in de weegschaal gooit, worden de investeringen dubbel terugbetaald."

Volgens Jan De Kerpel, biotechnalist bij KBC

Securities, is de Vlaamse biotech allesbehalve een me too-verhaal, maar richt het zich op fundamentele, innovatieve technologieën en producten.

"Ablynx, Galapagos en ThromboGenics zijn daar voorbeelden van. Ook in agrotech spelen we mee aan de top met Bayer Cropdesign (het vroegere Plant Genetic Systems), Bayer Bioscience en Devgen dat nieuwe generaties van gmo's ontwikkelt."

Blockbusters

Wie de ontwikkelingen in de biotechsector niet op de voet volgt, krijgt de indruk dat Vlaanderen er op wereldniveau maar zelden aan te pas komt. Een misvatting. De Kerpel schetst enkele recente bedrijfsontwikkelingen. "Plant Genetics Systems pionierde op het vlak van plantenmodificatie. Sedert het opgeslorpt werd in het Bayerconcern associëren we die impact nog maar zelden met Vlaamse innovatieve biotech. Een gelijkaardig verhaal is Tibotec-Virco. Dat leverde in de negentiger jaren baanbrekend werk voor het aidsonderzoek en werd in 2002 overgenomen door Johnson & Johnson. Nu de producten op de

'Grote doorbraken zijn zo nieuw dat je pas bij hun implementatie weet of ze echt werken. Dat loopt soms fout, in het andere geval is de return fenomenaar'

Kevin Verstrep,
professor biotechnologie

markt zijn, genereert het voor J&J bijna een miljard euro omzet en wordt het niet meer aan Vlaanderen gelinkt. ThromboGenics verkocht zijn kankerproduct aan Roche, dat er pijlsnel mee vooruitgaat. Als dit een blockbuster wordt, wie zal zich het VIB-lab van Désiré Collen en Peter Carmeliet voor de geest halen? Vlaanderen is wel degelijk een succesverhaal, alleen is de associatie met onze biotechneuten ver weg op het moment dat hun innovatieve input in commerciële successen resulteert."

Werkt dit niet frustrerend voor investeerders, te meer omdat de meeste biotechbedrijven nog aantrekkelijke winstcijfers voorleggen? De Kerpel: "Omwille van de lange ontwikkelingscycli is het van vitaal belang dat bedrijven in een opstartfase de juiste partners vinden. Dat zijn het IWT, het VIB en onze universiteiten. Zij beschikken over de essentiële knowhow om te weten of een bedrijf kans maakt op slagen. Business angel funding is leuk, maar in een verdere fase kunnen deze partijen vaak niet volgen. Dan komen de life science venture capitalists om de hoek kijken: GIMV, Vesalius, LRM en uiteraard de grootbanken."

jobat.be/column

Macht

De echte baas van TS-heftrucks heeft noch een firmawagen, noch een eigen kantoor. De werkelijke gezagvoerder zit niet aan de directietafel, maar aan een onopvallend bureau waar zij de facturatie doet, tenminste op die schaarse ogenblikken dat zij niet bezig is met de scepter te zwaaien over iedereen en alles.

Met haar rollende ogen en veertien verschillende fronsen voor het uitdrukken van evenveel soorten verwijten, lijkt Irène Davelle een orakel dat aldoor wordt geraadpleegd door de directie. Stafvergaderingen worden ingelast of geschrapt nadat haar oogwit een paar tellen volledig zichtbaar is geweest. Verlofaanvragen lijken alleen goedgekeurd te kunnen worden nadat Irène heeft geniesd en heeft zij de hik, dan neemt het management veiligheidshalve geen enkele beslissing die dag, of het nu het ondertekenen van creditnota's betreft of het al dan niet kleven van bedrijfslogostickers op de kerstpakketten voor de klanten.

Jarenlange anciënniteit verklaart Irènes macht. Vijfendertig jaar werken op dezelfde dienst, maar vooral: meer dan drie decennia luistervinken en schadelijke informatie vergaren over anderen. Irène zou weet hebben van zulke ernstige schandalen dat door de geringste loslippigheid van haar kant de voltallige staf aan de tranquilizers zou gaan en de vredigste huishoudens van collega's zouden ineenstorten als slordig ineengeknutselde kijkdozen. Als iets haar niet zint, snauwt zij geregeld: 'Zal ik anders eens wat vertellen?' Maar na die uitroep wordt zij steeds met zoveel egards behandeld - de latte macchiato die haar wordt gebracht, haar facturenberg die op andermans bureau belandt - dat zij de rest van haar woorden ontslikt.

En nu haar carrière dan toch ten einde is, beslist zij hoogmoedig om haar alwetendheid niet te misbruiken, de boel niet te laten ontploffen door nu plots te gaan spreken, maar een erfgenaam uit te kiezen aan wie zij al haar bedrijfsgeheimen en dus de ware macht zal doorgeven tijdens haar pensioneringsdrink. Maar verslaafd aan de onrust die ze veroorzaakt, stelt Irène de machtswissel uit naar het personeelsfeest en vandaar naar de Open Bedrijvendag, naar de plechtige opening van het nieuwe filiaal enzovoort. Tot al die verderfelijke weetjes haar uiteindelijk in beschonken toestand ontsnappen op de nieuwjaarsreceptie van 2030 waar zij ze in volle menigte begint te krijzen. Het feestgedruis herstelt zich bijna onmiddellijk na haar frappante mededelingen, wat Irène niet begrijpt, tot ze haar witte haren opmerkt in een spiegel, haar rug krom van de artritis en angst voor het weldra verdwijnen.

Haar vertelsels hebben geen enkele impact omdat de hoofdpersonages uit haar sappige geheimen volstrekte vreemden zijn voor het inmiddels volledig vernieuwde TS-team. De houdbaarheidsdatum van haar schandalen is reeds overschreden en blijkt dus niet geheel samen te vallen met die van zichzelf, Irène in lijf en - stokoude maar nog steeds aanwezige - leden, wat zij echt slecht geregeld vindt, om maar niet te zeggen schandelijk.

Ruth Lasters is leerkracht Frans in Borgerhout. Onlangs verscheen haar tweede roman *Feestelijk Zweet*. Om de beurt schrijven zij en Thomas Blondeau de werkweek van zich af.